

NYHETSBREV juni 2017

Ledare

I april samlades ombud från 19 av våra medlemsföreningar för årsmötesförhandlingar och middagsbuffé. Vi välkomnar HRF Stockholm och Anna Quarnström till styrelsen och tackar samtidigt Mikael Erdefelt, Neuroförbundet Stockholm, för hans insatser. Jag och övriga styrelsen vill här framföra vårt tack till medlemsföreningarna för förtroendet att driva våra gemensamma intressepolitiska frågor.

Styrelsens arbete detta år vill särskilt uppmärksamma den strukturella diskriminering som drabbar våra medlemsgrupper. Vi vet att personer med funktionsnedsättning inte har jämlika villkor i jämförelse med övriga invånare och att många inte får det stöd eller hjälp de har rätt till. Att ha ett arbete och en bostad som man är nöjd med är få förutsättningar. Alltför många barn med funktionsnedsättningar lever under stor press i ett skolsystem som inte lyckas inkludera dem, vare sig pedagogiskt, socialt eller fysiskt.

Detta är ytterst en diskrimineringsfråga och att det råder en attityd i samhället att personer med funktionsnedsättning kan behandlas sämre än andra utan att det får några konsekvenser. Detta fortgår år efter år, utan att kraftfulla politiska åtgärder sätts in för att förändra de strukturer i samhället som vidmakthåller denna ordning. Den rådande normen är den funktionsdugliga människan och den normen återfinns i alla grupperingar i samhället. Vår ambition är att rucka på denna norm och få stadens politiker att på

allvar inse att FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning även gäller på den kommunala nivån.

Vi har under revideringsarbetet med stadens delaktighetsprogram etablerat ett gott och nära samarbete med stadens nya funktionshinderombudsman Pia Ehnhage. Vi har i mötena betonat vikten av att funktionshindersfrågorna ses ur ett rättighetsperspektiv och att den bristande tillgängligheten i staden ska behandlas i dess fulla komplexitet.

Under vintern och våren har vi aktivt arbetat för att få in ett funktionshindersperspektiv i stadens arbete med övergripande frågor och framtagande av program, inte minst i Hållbarhetskommisionens rapporter som utgör en grund för vilka prioriteringar som ska göras i stadens budget. Detta arbete kommer att fortsätta under hösten då vi också har glädjen att återigen få en anställd ombudsman; i början av september börjar Marian Bergroth sin halvtidstjänst på kansliet.

Snart är det midsommar och sommarledigheterna börjar för de flesta. Glädjande står det i stadens budget för 2017 att inskränkningarna vad gäller semesterresor med ledsagare har tagits bort. Om löftena uppfylls återstår att se.

Slutligen önskar vi alla en skön sommar och hoppas att vi till hösten fått förnyade krafter till att allas vårt viktiga påverkansarbete.

Lena Huss
ordförande

Rapport från kansliet

Revideringen av stadens delaktighetsprogram

Stockholms stads nuvarande *Program för delaktighet för personer med funktionsnedsättning* gäller 2011-2016, eller till dess att ett nytt program antagits. Programmet utvärderades under våren 2016.

Det har varit ett intensivt arbete med revideringen av programmet, som ska utgå från den nationella funktionshinderspolitiken och FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning. Det startade i höstas med workshops med kommunstyrelsens fh-råd och sen har arbetet fortskridit under ledning av FO med arbetsgrupper, referensgrupper med representanter från funktionshinderorganisationer, projektgrupper och en styrgrupp.

Det första referensgruppsmötet ägde rum med staden i slutet av november 2016. Vi var kritiska till den snäva tidsplan som stakats ut och som gjorde det svårt för oss att ta in synpunkter från våra medlemsföreningar.

Vi framförde att vi saknade en analys ur ett MR-perspektiv i utvärdering av programmet och uppmanade staden att komplettera utvärderingen med en sådan. Vi begärde också att förslag på reviderat program ska skickas ut brett på remiss och att våra medlemsföreningar ska ges möjlighet att yttra sig.

Vår skrivelse till FO inför revideringen

FO Pia Ehnhage informerade om revideringsarbetet på vårt ordförandemöte 27 februari.

Det finns nu ett färdigt förslag som bereds på tjänstemannanivå och som så småningom kommer ut på remiss.

Träff med utbildningsnämndens fh-råd

Vi har under våren haft en träff med utbildningsnämndens funktionshindersråd där vi diskuterat vilka som är de viktigaste frågorna att driva gemensamt inom utbildningsområdet.

Vi planerar att till senhösten tillsammans arrangera ett möte om skolfrågor och då särskilt bjuda in de medlemsföreningar som arbetar med dessa frågor.

Samverkan med DHR och SRF

I mars ordnade DHR och SRF en träff för alla fh-rådens ordförande och vice ordförande, där vi medverkade. Bl.a. informerade FO Pia Ehnhage om revideringen av stadens delaktighetsprogram.

FO:s årsrapport

FO samlade nyligen inför sin årsrapport för 2016 funktionshindersorganisationer för synpunkter.

Vi framförde följande:

- bristen av funktionshindersperspektiv/-analyser i stadens tjänsteutlåtanden och program
- bristen på bostäder till personer med funktionsnedsättning och avsaknaden av samordning
- behovet av en översyn av fh-rådets organisering
- delaktighetsprogrammets placering i budgeten
- bristande laguppfyllelse av enkelt avhjälpta hinder och
- stadens brist på tillgängliga möteslokaler.

Ombudsmannatjänsten

I september tillträder vår nya intressepolitiska ombudsman, Marian Bergroth.

Marian är statsvetare i grunden och har lång erfarenhet av arbete med kommunikation, påverkansarbete och funktionshinderarbete. Hon kommer närmast från en projektanställning på HSO i Stockholms län.

Ombudsmannens arbetsuppgifter är att understyrelsen och kanslichefen

- ansvara för våra remissvar, skrivelser och debattartiklar
- vara medlemsföreningarna behjälplig i gemensamma intressepolitiska frågor
- bistå ordförande i dennes externa uppdrag.
- bevaka och följa upp ärenden vi driver
- medverka vid utbildningsseminarier
- omvärldsbevakning inom funktionshindersområdet.

Införd debattartikel

Den 1 juni publicerade ETC Stockholm vår uppföljande debattartikel om de senaste rapporterna från Stockholms stads hållbarhetskommmission.

[Länk till debattartikeln "Bakläxa till Stockholms Hållbarhetskommision"](#)

Uppsägning av våra lokaler

Kansliet blev i maj varslade om uppsägning av rummet vi hyr av Reumatikerförbundet. Vi letar nu åter med ljus och lykta efter lämpliga lokaler för tre anställda. Vi tar tacksamt emot tips från föreningarna.

Delta i enkätundersökningar

Vi vill tipsa om två olika undersökningar där personer med funktionsnedsättning kan delta och lämna synpunkter.

- I Begripsams undersökning, som vi tidigare informerat medlemsföreningarna om, svarar man på frågor om internet, datorer, smarta telefoner och surfplattor. Insamlandet pågår t.o.m. 30 juni. [Länk till undersökningen](#)
- Myndigheten för delaktighets (MFD) undersökningspanel *Rivkraft*. Syftet är att få veta hur funktionshinderspolitiken fungerar i människors vardag. Svaren ingår som en del i underlaget till MFD:s årliga uppföljning av regeringens strategi för funktionshinderspolitiken. [Länk till anmälan](#)

Medlemsföreningarna

Medlemsmöten

I mars och april i år hölls två samrådsmöten med HSO-ledamöterna i fh-råden och övriga intresserade i medlemsföreningarna för att förankra den pågående revideringen av stadens delaktighetsprogram. För detta anlidade vi Begripsam AB, som prövar en ny metod för att vi tillsammans med våra medlemsorganisationer ska få en större bredd i underlagen.

[Dokumentation från workshop 1](#)

[Dokumentation från workshop 2](#)

Den 7 juni hölls ett utbildningsseminarium för HSO-ledamöterna i fh-råden och andra intresserade i medlemsföreningarna. Tommy Hagström, tillfälligt anställd tillgänglighetsexpert, redogjorde för hur en tillgänglighetsanalys utförs i praktiken och vad som är viktigt att tänka på. Jan Delvert berättade om pågående tillgänglighetsarbete i Östermalms stadsdelsnämnds fh-råd, där man tagit fram en enkät till förvaltningen. Kvällen avslutades med en tillgänglighetsinventering i lokalerna.

Vi hoppas kunna ordna ett nytt utbildningstillfälle i höst för de som inte hade möjlighet att komma denna gång.

Ordförandemöten

I detta forum avser vi att en gång per termin – i enlighet med de stadgar som antogs förra året – tillsammans diskutera angelägna frågor.

På agendan vid det första mötet i november stod bl.a. det utökade bidraget till intressepolitiskt arbete, revideringen av stadens delaktighetsprogram och behovet av en översyn

av fh-rådens organisering. Vi vill i detta sammanhang rikta ett stort tack till Hörselskadades förening i Stockholm som inför förra valet avkrävde politikerna löften om utökat stöd till funktionshindersorganisationer och som vi kunnat använda oss av.

I februari hölls ett uppföljande möte.

[Minnesanteckningar](#)

Årsmötet

Sammanfattning av vårt årsmöte den 10 april:

- En ny ledamot valdes till styrelsen: Anna Quarnström, Hörselskadades förening i Stockholm.
- Valberedningen består nu av fyra representanter från våra medlemsföreningar: Dolores Back (Neuroförbundet Stockholm), sammankallande, Gunilla Göran (Reumatikerföreningen Stockholm), Jan Lamby (Hörselskadades förening i Stockholm) och Pia Ohlsson (Riksförbundet för Social och Mental Hälsa, Stockholms läns distrikt)
- Hjärnskaedeförbundet Hjärnkraft i Stockholms län hade inkommit med en motion angående genomgång av tillgängligheten på caféer inom Stockholms stad. Årsmötet beslutade att avslå motionen, dock fick styrelsen i uppgift att ta med sig de synpunkter som framfördes.

[Protokollet från mötet](#)

Insända remissvar

Under hösten och våren har vi svarat på följande remisser.

Ny avfallsplan för Stockholm

Vi efterfrågar ett funktionshinderperspektiv i förslaget och skriver i vårt yttrande att staden aktivt behöver arbeta med ett systematiskt tillgänglighetsarbete inom miljö- och hälsoskydd, inte minst vad avser avfallshantering. Vi efterfrågar också en fördjupad analys av hur stadens avfallshantering ska göras tillgänglig för personer med olika typer av funktionsnedsättningar.

Stockholms stads EU-policy

Vi skriver i vårt yttrande att vi stockholmare påverkas av EU-beslut eftersom EU-rätten har företräde framför nationella lagar. Remissen tar bland annat upp EU-regelverket om offentliga myndigheters upphandling, fattigdomsbekämpning och arbetskraftsdeltagande som alla är områden där lika möjligheter för personer med funktionsnedsättning är eftersatta. I remissunderlaget står att EU bör främja jämställdhet och de mänskliga rättigheterna samt motverka alla former av diskriminering. Vi framför att denna uppmaning tydligt ska markeras även i uppdrag till stadens nämnder och styrelser.

Nytt program för våld i nära relationer

Vi beklagar i vårt yttrande att personer med funktionsnedsättning inte ingår bland program-
mets prioriterade grupper mot bakgrund av de
förhöjda riskerna att utsättas för våld och över-
grepp. Förslaget saknar ett funktionshinder-
perspektiv trots att det i stadens budget står
att personer med funktionsnedsättning ska
uppmärksammas tydligare. Vi framför bl.a. att
stadens kvinnofrids- och våldsförebyggande
arbete ska rymma ett funktionshinderspers-
pektiv samt att bakgrundsvariabeln funktions-
nedsättning ska finnas med och redovisas i
stadens rapporter och undersökningar som
t.ex. trygghetsmätningar.

Regional utvecklingsplan för Stockholmsregionen, RUFS 2050

Vi beklagade att RUFs:en som ska ligga till grund för en sammanhållen, tillgänglig och inkluderande region inte remitterades till oss. Vi skriver i vårt yttrande att dokumentet måste kompletteras med en analys av nuvarande förhållanden, liksom framtida konsekvenser för personer med olika funktionsnedsättningar. Vi framför också att vi ser positivt på tanken om en sammanhållen region med flera olika regionala centra, "flerkärnighet". Vi betonar det angelägna i en komplett tillgänglighetsanalys.

Stockholm som smart och uppkopplad stad

Vi understryker i vårt yttrande att målgruppen är mycket heterogen och att behoven liksom möjligheterna att använda de möjligheter digitaliseringen ger är mycket olika. Den s.k. digitala mognaden är förmodligen generellt sett lägre hos vissa grupper funktionshindrade, medan den mycket väl kan vara högre än genomsnittet i andra grupper. Oavsett detta har den enskildes möjlighet att kunna tillgodogöra sig de digitala tjänsterna – såväl tekniskt som intellektuellt – en avgörande betydelse. Under uppbyggnaden av den smarta staden måste hela tiden hänsyn till detta finnas med. Vi framför att det är angeläget att funktionshinder och tillgänglighet finns med som viktiga kriterier i det fortsatta utvecklingsarbetet.

Vision 2040 – ett Stockholm för alla

Vision 2040 är ett måldokument som ska ligga till grund för olika viktiga beslut i staden. Vi uppmärksammade i vårt yttrande att vi inte fått ärendet skickat till oss. Vi framförde att ett dokument med sådant strategiskt värde för Stockholm borde ha remitterats till funktionshindersrörelsen. Vi finner det beklagligt att staden väljer att inte samråda med funktionshindersorganisationerna i frågor som är av stadsövergripande karaktär och där funktionshindersperspektivet behöver beaktas systematiskt för att visionen om ett Stockholm för alla ska inkludera samtliga invånare.

Hållbarhetskommisionen

Vi uppmärksammade i vårt yttrande att ärendet inte skickats till oss trots att de slutsatser som kan dras ur de rapporter som tas fram på uppdrag av kommissionen bl.a. ska utgöra en grund för stadens prioriteringar. Vi konstaterar att i tre av de fyra rapporter som remissen behandlar saknas ett funktionshinders- och tillgänglighetsperspektiv. Vi poängterar att det är nödvändigt att bakgrundsvariabeln personer med funktionsnedsättning finns med i kommissionens rapporter och analyser. Endast då kan staden få en mer korrekt bild av hur jämlikhetsläget i staden faktiskt ser ut.

Vinter-OS och Paralympics 2026

Vi framför i vårt yttrande att det är angeläget att man redan i ett tidigt stadium av utredningsarbetet väver in lösningar som berör personer med funktionsnedsättning. De nya arenor och andra idrottsanläggningar som byggs ska vara tillgängliga för alla. Detta gäller även de anläggningar som inte används under Paralympics. Dels är det angeläget för de arenor som ska vara kvar efter spelen, dels för att visa upp att Stockholms stad har en genomgående filosofi när det gäller tillgänglighet.

Samverkan vid utskrivning från slutna hälso- och sjukvård

Vi framför i vårt yttrande att vi ser positivt på en översyn av reglerna för överföring av patienter från slutna vårdenheter inom landstinget till boende eller andra enheter med Stockholms stad som huvudman. Men vi är inte övertygade om att en uppsnabbning av de somatiska och psykiatriska vårdprocesserna är av godo för patienterna. Det finns risk att det nya systemet leder till försämringar för den enskilde, då det innebär färre frist dagar, flera agerande instanser och kraven på tillförlitlig diagnos som kan kommuniceras till alla parter redan under det första dygnet. Företrädare för brukarorganisationerna måste få vara med tillräckligt tidigt i processen med att utforma nya regler och rutiner.

[Yttrandena finns på vår hemsida](#)

Nytt från staden

Ny funktionshinderombudsman

I september tillträdde Pia Ehnhage (ovan) som funktionshinderombudsman efter Riitta-Leena Karlsson. Pia kommer närmast från socialförvaltningen där hon arbetat som strateg inom funktionshinderområdet.

S:t Julianpriset

Lördagen den 3 december hälsade staden välkommen till utdelningen av S:t Julianpriset i Kulturhuset. Det bjöds också på underhållning av bl.a. Louise Hoffsten.

S:t Julianpriset är Stockholms stads pris för att belöna arbete som görs för att inkludera människor med funktionsnedsättning i samhället. Priset delas ut årligen i fyra olika kategorier och består av ett diplom till skillnad från stadens andra priser där vinnarna får en prissumma.

2016 års priser gick till

- Nya Rågsveds Folkets hus
- Bandhagenhemmet
- Statens fastighetsverk
- IK Södra

[Redan nu kan man tipsa om pristagare för år 2017](#)

Stärkt stöd till medföljare på semesterresa

Rätten till medföljare har funnits sedan 2000, men utvecklingen i rättspraxis under de senaste åren har lett till att stödet har inskränkts. Nu skärper Stockholms stad riktlinjerna och gör mer än vad som är praxis. Staden ändrar även reglerna för kommunalt bostadsbidrag för personer med funktionsnedsättning. Syftet med bidraget är att ge ekonomisk kompensation till personer med bostadskostnader som till följd av en funktionsnedsättning är högre än vad de annars skulle behöva vara.

I båda ärendena har kommunstyrelsens råd för funktionshindersfrågor lämnat remissyttranden som beaktats.

[Länk till artikeln på DN:s webb](#)

Socialborgarrådet Åsa Lindhagen (MP) inledningstalar

Funktionshindersråden

Vakanser

För närvarande finns det vakanser i följande råd:

- Enskede-Årsta-Vantör
- Hässelby-Vällingby
- idrottsnämnden
- kulturnämnden
- Kungsholmen
- Norrmalm
- Rinkeby-Kista
- Skarpnäck
- Skärholmen
- socialnämnden, äldre- och överförmyndarnämnden
- Spånga-Tensta
- Stockholm Business Region
- trafiknämnden och Stockholm Parkering
- Älvsjö
- Östermalm

Vi vill särskilt uppmana medlemsföreningarna att nominera nya ledamöter till stadsdelsnämndernas fh-råd, främst Hässelby-Vällingby, Norrmalm och Skarpnäck som har flera vakanser. I Östermalms råd söker man särskilt någon med erfarenhet av hörsel, syn eller neuropsykiatri.

Kommunstyrelsens fh-råd

Erik Malm (MP) avgick under våren som ordförande för rådet. Ersättare är ännu inte utsedd.

Utbildning för råden

I september anordnade staden och vi ett utbildningsseminarium i Word Trade Center om kognitiv tillgänglighet samt aktuell information från staden.

Stefan Johansson (ovan), ideolog och tillgänglighetsexpert med specialområde kognitiv tillgänglighet, och Tommy Hagström, rådgivare inom tillgänglighet och bemötande, föreläste då om vad vi finner när vi undersöker kognitiv tillgänglighet och hur vi kan förbättra tillgängligheten genom universell utformning.

Avgående FO Riitta-Leena Karlsson avtackades. Tillträdande FO Pia Ehnhage presenterade sig och informerade om utvärdering och revidering av stadens delaktighetsprogram och övrigt aktuellt från stadens funktionshinderspolitiska arbete.

Riitta-Leena Karlsson avtackas av ordförande Lena Huss och kanslichef Wanda Scherdin (foto: Gunilla Göran)

Annat nytt inom funktionshindersområdet

Nationellt mål och inriktning för funktionshinderspolitiken

Barn-, äldre- och jämställdhetsminister Åsa Regnér presenterade den 15 maj regeringens nya funktionshinderspolitik.

[Länk till webbfilmer från pressträffen, textade och på teckenspråk](#)

[Regeringens proposition 2016/17:188 offentliggjordes den 18 maj](#)

[Sammanfattning av propositionen på teckenspråk](#)

”Propositionen framhåller att funktionshinderspolitiken tar sin utgångspunkt i Sveriges internationella åtaganden om mänskliga rättigheter. Människors olika behov och förutsättningar ska inte avgöra möjligheten till delaktighet. Propositionen lägger grund för det fortsatta arbetet.

I propositionen föreslår regeringen ett nytt nationellt mål och en inriktning som ska stärka förutsättningarna för arbetet framåt. Regeringen föreslår även ett stort antal konkreta åtgärder inom prioriterade område som arbetsmarknad, utbildning, diskriminering, kommunikation, transporter och IT-området.

Under tre år satsar regeringen dessutom 14 miljoner kronor om året på ett stärkt stöd till kommuner och landsting i deras arbete med funktionshinderspolitiken.”

Regeringen prioriterar universell utformning med tillgänglighet för alla

– Principen om universell utformning innebär att samhället ska vara tillgängligt för så många som möjligt och är högt prioriterad av regeringen. Utmaningen nu är att konkretisera principen. Det sa statsrådet Åsa Regnér när hon förra månaden träffade Funktionshindersdelegationen.

Mötet handlade till stor del om den proposition för funktionshinderspolitiken som regeringen överlämnat till riksdagen.

[Mer om mötet](#)

Handikappförbunden har bytt namn

I maj bytte Handikappförbunden formellt namn till Funktionsrätt Sverige. ”Namnet är väl valt och vilar på grunden för vårt arbete, nämligen mänskliga rättigheter som de förtydligas i FN-konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning”, sa dåvarande ordförande Stig Nyman vid kongressen i höstas.

Till ny ordförande valdes samtidigt Lars Ohly.

HSO Stockholms stad – 31 föreningar i samverkan

Telefon 08-505 805 60

E-post kansli@hsostockholm.se

Webbplats www.hsostockholm.se

Ansvarig utgivare: Wanda Scherdin
Redaktion: Wanda Scherdin, Ewa Ström